

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 160:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoop, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentie: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD: Hoofdartikel: De aanval op de vrijmaking als acte van trouw voortgezet. — Uit de Schrift: Zelfkweeling (Micha 6:6, 7). — Op en om 't kerkplein: Leetoren en licetoren. — Kerkelijk leven: Conferentie en Dordtsche Synode. Nieuw Oosterbeeksch palliatief, 2. Een

brief uit Canada. Emigratie. Een mededeeling. Candidaatsexamen. — Opv. en Ond.: In den neergang, 3. — Pol. en Soc. leven: De crisis van het gezag in het bedrijfsleven, 10. — Groninger Brieven. — Persschouw. — Kerknieuws.

De aanval op de vrijmaking als acte van trouw voortgezet

HOOFDARTIKEL

Eindelijk — want het heeft enkele weken geduurd — heeft men de publicatie van de „conclusies“ van het nieuwe Oosterbeek doen geschieden. Of het toeval is, verkoudheid, hoofdpijn, oneenigheid, of tactiek, dat de naam Toornvliet onder het nieuwe stuk ontbreekt, weten we niet; en het interesseert ons ook niet; want we doen met het ontbreken van dien naam net als met de aanwezigheid van dezen naam; we vermanen een iegelijk, die niet in de laatste geheimen betrokken is (ook dus een deel der conferentiegangers zelf): trek er geen conclusies aangaande de door God gemaakte of bevolen historie uit. Meer hebben we ten aanzien van dien naam niet te zeggen. Wel merken we op, dat het ontbreken van dien naam iets beteekent. Want: 1) ook al had ds Toornvliet een verkoudheid of zoo iets op den dag van Oosterbeek II, dat zou niet verhinderd hebben, alsnog hem de stukken ter tekening voor te leggen: er is, vóór de vergadering begon, al heel wat geconfereneerd, en men heeft enkele weken gewacht, voordat men ging publiceeren; en niets verhinderde hem, te teekenen, indien hij deze stellingen aanvaardde en het voor zijn doorgaande tactiek gewenscht achtte, dat men ermee voor den dag kwam;

2) indien hij het er wel mee eens is, zakelijk, maar de publicatie van zulk geschrift als hieronder volgt niet gewenscht acht voor de zaak en de eer der synode, dan blijkt eruit, dat Oosterbeek als eenheidsfront al begint te verlopen (d.w.z. dat de „leiders“ van synodocratische zijde 't niet meer „leuk“ vinden);

3) indien hij het er niet mee eens is, maar een opzettelijke publicatie van zijn het er niet mee eens zijn niet gewenscht acht, dan blijkt er precies hetzelfde uit plus (of minus) één: dat men in het negatieve nog wel het eens is inzake de wilsvorming contra de vrijmaking als acte-van-trouw, die God vandaag van alle synodocraten vordert.

De Oosterbeekenaren zullen ons niet kwalijk mógen nemen, dat we over dien ontbrekende naam, die ons reeds eerder opgevallen is, hier iets zeggen. Ze hebben den eersten keer zelf ons verzocht de namen allemaal te noemen. Dat deden we toen niet, omdat we meer op de zaak dan op de personen acht willen geven, en ook omdat we niemand willen molesteeren, die het nog goed bedoelen kon. Maar de organisatoren van de zaak, en de propagandisten, die houden we in het vizier. En de Heer Toornvliet heeft met alle mogelijke élan een heel Oosterbeek-nummer gegeven. Alles in den toon van „dankt-nu-den-Heere“. Wij konden dat niet doen, omdat we ons bedroeven over de heele zaak, wat ds Toornvliet natuurlijk zeer wel begrijpt, hij, als één der weinigen. En nu vragen wij ons af: waarom ontbreekt de naam van dezen hallo-lu-jazegger onder dit tweede product van Oosterbeek? Niemand „onderstelt“ iets; want ik voor mij ben geneigd eer tot de hypothese dat 't een slécht, dan tot de andere, dat het een goed voortteeken is voor de genezing van ons kerkvolk. Hetgeen zucht

onder dezelfde woorddevaluatiemissie, als welke thans ook de heele wereld onder Veiligheidsrand en zoo.

En nu de tekst, met kantteekeningen.

De aanloop luidt:

De broeders van de „Gereformeerde Kerken“ en van de „Gereformeerde Kerken (onafhankelijk art. 31 K.O.)“, op een tweede conferentie van 3 tot 5 Januari 1949 te Oosterbeek bijeen, om krachtens het ambt der geloovigen voorbereidend werkzaam te zijn om de weg tot elkander te vinden, hebben onder gebed en met de hartelijke begeerte, voor het Woord des Heeren alleen te buigen, en met de bereidheid, schuld te erkennen en te bejelden over wat niet naar het Woord des Heeren was, met elkaar ernstig gesproken over de droeve gebeurtenissen, die de kerkelijke scheiding hebben veroorzaakt.

Het is hun een behoefte thans aan de „enkele eerste woorden“ van de vorige conferentie enige woorden toe te voegen, met de bede, dat de Heere ze moge gebruiken om het ambt der geloovigen te activeren, opdat mede door dit ambt deze kerkelijke zaken in de kerkelijke weg worden ahangig gemaakt en also de hereniging der kerken bevorderd worde.

We praten maar niet meer over dien „broeder“-naam. Als ik hier ds Volten onder zie staan, met zijn publieke schennis b.v. van ondergeteekende's diepste overtuiging en streven, dan zeg ik: mijn broeders, die heb ik j.l. Zondagmorgen ontmoet in een zaaltje; en ze hadden de trouw bewaard in de dagen toen ds Volten verraad dienst des Heeren noemde, en omgekeerd; en dat laatste was het ergste. Natuurlijk is de naam Volten maar een exempel. Mijn naam ook.

Dat „ambt der geloovigen“ is hier natuurlijk niet bediend. Het ééne ambt kan nooit bediend worden terwijl het 't andere in den weg loopt, en als de één zich indringt in den dienst van den ander. Wilden deze ondertekenaars het ambt der geloovigen bedienen, gelijk het in eersten aanleg werkt, dan zouden ze hebben gesproken tot hun EIGEN KERKERADEN en vervolgens. Zoals de Acte van Vrijmaking een spreken van het ambt der geloovigen was TOT DE EIGEN KERKERADEN; dr Jasperse heeft nog pas dr Westerink daar heel nuchter aan herinnerd, tegenover diens onwaarheid spreken in zijn kerkbode. Maar dit stuk miskent de Acte van Vrijmaking, insoverre het ruimte m a a k t en laat voor de opvattingen van ds B. A. Bos, die in Stadskanaal zei, dat ds Schep maar blijven moest waar hij was. Om daar (net als in de Herv. Kerk al jaren lang heeft gedaan te worden) „medisch“ te werken. Het ambt der geloovigen IN de kerken laten de ondertekenaars liggen, en dan gaan ze BUITEN de kerk zich erop beroepen. „In“ de kerk zeggen ze: er is een impasse (nette naam voor het vrede nemen met dr Ridderbos' onwil om op de eigenlijke punten-in-geding in te gaan); maar „buiten“ de kerk helpen ze de onwilligen aan synodocratische zijde door óók al die punten voorbij te gaan, en te zeggen dat het zoo móet (zie 't slot).

Want, hieronder zoekt gij vergeefs ook maar één verwijzing naar ook maar één letterlijken tekst van ook maar één vonnis. Men spreekt over alles en nog wat behalve over water te doen geweest is en nog is. De verhalen gingen destijds, dat de conferentiegangers het zouden hebben over de houding van K. S. vóór, onder, en ná de schorsing. Dat was natuurlijk nog te weinig, als men het over een mensch hebben wil, want zijn houding ná de afzetting moet immers het „bewijs“ geven dat hij in de openbare grove zonde verhard is? Maar goed, men heeft dit punt niet aangesneden, en ik begrijp het wel: men was dan gedwongen geweest op de fijne puntjes in te gaan (vragen, gronden etc.). Waar zouden de conferentiegangers trouwens heen moeten, als ze alle gevallen van PERSONEN hadden moeten bekijken? Ze zijn menigvuldig als het zand der zee. Maar de conferentieleden hadden, als ze het AMBT der geloovigen hadden willen bedienen, beter werk te doen gehad. Ze hadden moeten bekijken de OFFICIEELE TEKSTEN van de OFFICIEELE VRAGEN en de OFFICIEELE VONNISSEN. DAAR en daar ALLEEN zit de zaak op vast (tenminste tot aan 1944; wat daarna ginds gebeurd is, is natuurlijk een nieuw hoofdstuk, ook al naar genoeg, en oorzaak van verdergaande verwijdering). En kijk, nu wordt niet één van die gronden bekeken. Den vorigen keer liep men daar in een breeden zwaai omheen; den tweeden keer bouwde men op die acte van het maken eener ontbrekende-beweging voort. Precies wat wij voorspelden; hetgeen ons toen kwalijk genomen werd, en toch uitkwam. Met andere woorden: de beweerde „impasse“, die neemt men voor eigen rekening. Men MAAKT hier een impasse, want men vermijdt ook zelf een antwoord op de eigenlijke vragen. In die hoofdzak wordt aan de H.H. Ridderbos-Toornvliet bijstand verleend. Dat wasschen alle wateren van een conclusie-zee niet af. Zoodat we concludeeren, dat die aanhef niet juist is. Men heeft NIET gesproken, althans niet geconcludeerd, over de gebeurtenissen, die de kerkelijke scheiding hebben VEROORZAAKT. Die OORZAKEN liggen in de officieele „elischen“, gesteld aan en afgewezen door Greijdanus-Schilder, „candidaat“ zoo en zoo, en aan vele anderen. Ze liggen in de GRONDEN voor schorsing etc., en in de weigering van kerkeraden, om het ambt der geloovigen te erkennen in de acte van vrijmaking, en aan het brutaal royeeren van wie hem vroegen, zonden niet mee te zondigen. En zoo voort.

Dat er geen kerken te hereenigen zijn, maar alleen van concrete zonden (die thans bestaan in het als beschreven recht BLIJVEN erkennen van valsche kerkregelen, neergelegd in officieele besluiten) bekeering zal dienen te geschieden, is al vaak betoogd; we komen er niet op terug.

En nu de tweede conclusiereeks. De conferentiegangers spreken als hun overtuiging uit:

I. dat de „Gereformeerde Kerken“ in haar synoden van 1942/43 ongetwijfeld de bedoeling hebben gehad, de wacht te betrekken bij de waarheid Gods naar de belijdenis, die ons van de vaders is overgeleverd, bijzonder met betrekking tot Gods soevereiniteit, de krachtadigheid der genade, de leer der verkiesing in verband met de leer des verbonds, de volharding der heiligen en de rechte betekenis van de heilige doop;

OPMERKINGEN: a) die „bedoeling“ blijve buiten beschouwing; we denken er het onze van wat bepaalde personen betreft, maar schieten alleen met de besluiten op; b) de meeste punten, hier genoemd, hadden geen zier te maken met de kwesties; c) het kerkrecht is hier doodgezwegen, en dáárop is de zaak ingezet (elischen aan Greijdanus-Schilder; elisch

van meedoen aan alles, minstens drie jaar, etc.).
Vervolgens:

II. dat afgewezen dient te worden, zowel de veruitwendiging van het verbond o.a. uitkomend in een puur voorwaardelijk achten van de verbondsbepaling, als de verenging van het verbond, die de verbondsbepaling laat opgaan in onvoorwaardelijke heilsvetenschap;

OPMERKINGEN: a) die afwijzing, hoe deftig ook, van dit en van dat, raakt ons geen oogenblik. Ik ken geen verbonds-veruitwendiging; want ik ken geen inwendig-uitwendig-zichzinnig, en ik weiger over die nonsens te spreken als had ze een confessioneel bepaald zinnig; b) ik ken geen „puur voorwaardelijk achten“ van „de“ verbondsbepaling, want er zijn zeer verschillende beloften (zoals Ursinus zelf al weet) zoals in mijn „Looze Kalk“ met de stukken is aangegeven; c) ik ken wel voorwaardelijke en ook onvoorwaardelijke beloften (en dreigingen) in het geheel der bondstatuten, net zoals onze vaders die bij herhaling in hooggeloopte geschriften prediken; en als de conferentiegeleerden die niet kennen, dan zijn ze geen goede dienaren des Woords; d) ik heb niet te maken met een verbondstheorie, maar met de officiële rapporten en Toelichting (officiële synodestuk) en met de officiële misvorming van Greijdanus' meening, en met de officiële onwaarheden en ongereformeerdeheden, vastgelegd o.a. in de „procedure“-cand.-Schilder; e) we blijven hier maar weer tobben in een cirkelgangetje: niet puur voorwaardelijk, en niet puur-onvoorwaardelijk; f) waar moeten we heen, als we ons van de officiële besluiten wenden tot de erin betrokken of te betrekken theorieën? De conferentiegeleerden kunnen dan nog een lange reeks afwijzings-kunststukjes produceren, b.v. inzake de sacraments-theorie (in het geval Groshede-cand.-Schilder) of kerktheorie (formule Zwolle, conclusies Bos-van Teylingen etc.). Naar de bronnen terug, anders geen bekeering mogelijk.

III. dat, ofschoon de „Gereformeerde Kerken“ in 1942 met hun leerbeslissingen inzake het genadeverbond bepaalde eenzijdigheden hebben willen afwijzen, daarmee ook positieve uitspraken zijn gedaan, welke naderhand in feite de confessionele onrust hebben vergroot;

OPMERKINGEN: a) men heeft niet „eenzijdigheden“ willen afwijzen, maar ketterijen, zoals herhaaldelijk gezegd is (afwijking van de belijdenis is beweerd inzake „cand.“ Schilder) en ook in betrekking tot de anderen, ook inzake Greijdanus-Schilder, in Baarn en op vele andere plaatsen, om maar te zwijgen van wat er verder zich afspeelde en nog afspeelt; want nog hooren we die klachten; b) de confessionele „onrust“ is niet het punt-in-geding; we beweren, dat men ginds van de belijdenis afwijkt; c) men beperkt zich hier tot het verbond, maar al die andere uitspraken van 1942 liggen er ook nog, en de daartegen ingeleide bezwaarschriften ook; d) ook die andere punten weigeren wij te aanvaarden en we willen er tegen kunnen blijven strijden in meer dan één passage; e) „in feite“ de onrust vergroot? Neen — door den tekst, den inhoud.

Dan:

IV. dat althans in de jaren 1943-'45 in officiële stukken der synode zakelijk geleerd werd, dat de kinderen der gemeente te houden zijn voor reeds wedergeboren, omdat de doop bij de kinderen de aanvankelijk reeds vervulde belofte bezegelt;

OPMERKINGEN: a) het woordje „althans“ is zakelijk oneerlijk; want de (trouwens onzedelijke) vervangingsformule handhaaft tot den huidige dag dat de uitspraken van 1942-'44 overeenkomstig Schrift en belijdenis waren en dus te handhaven zijn; ze zijn dan ook gehandhaafd; b) men wekt den schijn, alsof de vervangingsformule hier wordt aangeprezen als „althans“ niet meer dan „onrust“-wekkende, maar naar den inhoud zakelijk in feite aanvaardbaar. Toen ik den vorigen keer daarop wees, was men erg boos; laat nu de menschen zelf beslissen wie gelijk gehad heeft; c) de kwestie is niet alleen die van al-dan-niet-gehandhaafd, maar een andere ook: zijn de bondskinderen voor uitverkoren te houden? (men zegt in en voor en na 1946: ja); en: wat is de „belofte“?

Dan:

V. dat de „Gereformeerde Kerken“ in 1946 uitdrukkelijk plaats hebben geboden (lees: gebonden, K.S.), aan het beschouwen en behandelen der kinderen als zulken, die wedergeboren zijn of zullen worden;

OPMERKINGEN: a) met deze vervangingsformule (zie boven) hebben de synodocratische kerken dus uitgesproken, dat men de kinderen had te beschouwen en te bejegenen als UITVERKORENEN (alleen zulken zijn of worden wedergeboren); b) dit is ongereformeerd, wyl onschrijftuurlijk; c) met de formule „plaats bieden aan“, wordt gesuggereerd alsof de onzedelijke formule een vriendelijkheid was, om „eenzijdige“ opvattingen met tolerantie te ontmoeten; maar wij wijzen die vriendelijkheid af, omdat wij de opvatting: beschouwen-en-behandelen als uitverkoren tegen de Schrift achten, die de kinderen wil houden aan de belofte-met-bevel-van-geloof-en-bekeering (Dordtsche Leerregels); in hoofdzaak wordt dus de synodocratische en kuyperiaanse opvatting weer vastgelegd.

ZELFKWELLING

Waarmede zal ik den Heere tegenkomen.....?
Zal ik mijn eerstgeborene geven.....?

Micha 6:6, 7.

De profeet Micha spreekt over den twist, dien de Heere met zijn volk heeft. En hij hoort de vraag stellen: hoe een mensch den vertoornden God kan contentereen? Zal iemand soms zich de kwelling aandoen, dat hij zijn eerstgeborene, zijn toekomst, zijn naam prijs geeft, om den toorn te bezweren?

Kan men door zelfkwelling God voldoen?
Daar staat de eeuwroude vraag: want ook vóór, en ook na Micha, ja, sedert vele eeuwen „leefte“ het vraagstuk, of soms zelfkwelling satisfactie wezen kan?

Wij voor ons vinden de vraag (want wij zijn allemaal knappe theologen) vrij onbeholpen. Nu ze is dat ook. Ze is zelfs — zoals Micha straks in vs 8 gaat zeggen — een goddelooze vraag. Alleen maar, we weten één excuus: ook in dezen zitten we — gelijk in meer theologische vragen — verlegen met een woordgebruik, dat verwarring sticht, omdat we uit roomsche woordenboeken termen overnemen, die we halverwege vullen met niet-roomschen inhoud. De roomsche kerk immers heeft de satisfactie gezien als een onderdeel der boete. En de boete van den „biechteling“, daar heeft de roomsche kerk zeer uitgebreide rechtsregelen voor vastgesteld. In de roomsche leer van het poenitentie-sacrament¹⁾ is de sacramentele satisfactie (optredende na belijdenis en berouw) een betaling (of compensatie!) van tijdelijke straf, die verschuldigd was; die „satisfactie“ bestaat dan in goede werken en ook in poenale werken; in het trio van „vasten, gebeden, aalmoezen“ kunnen natuurlijk allerlei methodische zelfkwellingen worden saamgevat. Dit alles is ons contrabande; maar het heeft toch eeuwen lang gegolden als hoogste wijsheid, en werkt dus na, ook in ons taalgevoel en woordgebruik.

Te begrijpen is het daarom, dat zulk een gedurende vele eeuwen ingeburgerde, maar wel zeer vervlakkende aanwending van het begrip „satisfactie“ ook na de Reformatie haar kwade gevolgen had. Kwade gevolgen, — want men verstaat, dat met satisfactie aan de goddelijke gerechtigheid in de forensische rechtvaardigstelling van den zondaar in Gods eeuwig en reëel gericht

¹⁾ Zie onder de overweldigende literatuur b.v. Ferraris, Prompta Bibliotheca, canonica, juridica, moralis, theologica (Migne) VI, 423, sqq.

We gaan verder:

VI. dat de kerken alleen al uit dien hoofde behoren uit te spreken, dat een ieder in de voorgaande jaren uit die officiële stukken terecht tot de conclusie kon komen, dat er te eng gebonden was en dat de werkingen uit en schorsingen in het ambt, voorzover zij veroorzaakt zijn door het voor de consciëntie niet kunnen aanvaarden van die binding, ten onrechte zijn geschied;

OPMERKINGEN: a) „alleen al uit dien hoofde“ staat er. Precies komt weer uit wat we de eerste maal opmerkten, tot misnoegen van ds B. A. Bos, maar conform wat nu werkelijkheid blijkt: men roept niet op tot bekeering op grond van Schrift en belijdenis, doch zegt: feit-nummer-één is zóó; feit-nummer-twee is anders; die twee feiten klóppen niet; en „reeds om die reden“ moet ge terugkomen op wat gebeurd is. Waarom? Zoolang men feiten aan feiten meet, handhaaft men de souveriniteit van wie de feiten heeft in 't leven geroepen. Nogmaals: Waarom? Men kan, zoolang de Schrift buiten beschouwing blijft, evengoed meenen te moeten concluderen: er is in 1944 (of '46) te weinig gebonden; waarom zou 1946-met-gekloofde-haar a priori beter zijn dan 1944-zonder-gekloofde-haar? Het is wel waar, dat de twee feiten elkaar weerspreken; en het is wel waar, dat vandaag alle synodocratische dominees mogen doen wat in 1944 aan ons allen is geweigerd, n.l. iets leeren, dat niet in alles overeenkwam met de formules van 1942, maar dat gaat ten slotte terug op de goddelooze kerkrechtelijke leer, dat je altijd alles moet doen wat een synode zegt zonder ratificatie-recht of -plicht; en zoo kunnen dus alle schorsingen etc. als orde-verstoring blijven gehandhaafd; wat ook wel de bedoeling zal zijn, niet van alle Oosterbeekenaren, maar wel van een deel hunner, en van vele anderen. En dan: b) we hebben destijds herinnerd aan uitlatingen, die beweren, dat men „ginds“ bepaalde „ergste“ kwaad-doeners in geen geval terug wilde, en dat is ons toen heel kwalijk genomen, en ook Oosterbeekenaren zelden: wij willen ze allemaal „terug“. Nu — we laten de terminologie (wie moet „terug“?) maar loopen. Maar nu de nuchtere feiten? Men verklaart hier: de werkingen en schorsingen voorzover..... enz. Maar er is ook afgezet. En buiten het verband geplaatst (Bergschenhoek). En geroyeerd. En nu pakt men hier alleen bepaalde schorsingen aan? Het is alles relativering, en fundamenteelsvermindering; het is ethiek naar willekeurige selectie van on-

UIT DE SCHRIFT

zulke poenitentie-handelingen niets te maken hebben.

Vandaar, dat wij er aanstonds bij zijn, om de vraag of men door zelfkwelling kan „betalen“, onbeholpen te noemen. Irriteerend is daarbij trouwens, dat men de „betaling“ alleen maar als een zaak van lijden en van pijn aanmerkt; maar ze is toch primair: positieve en vreugdevolle gehoorzaamheid aan Gods wet.

En juist dáár zal de kern moeten liggen van onze afwijzing van de zelfkwelling als satisfactie-poging.

Zelfkwelling, als acte van den tijdelijken mensch, is immers, reeds zóó gezien, een tegenover God juist brutaal stuk. Wie geeft den mensch het recht, de kracht te breken, die God gebruiken wil, de leden te beschadigen, die permanent onder een servituut liggen: ze moeten Gode „wapenen der gerechtigheid“ immers zijn?

In al zulk vlak geredeneerd wordt niet bedacht, dat wij, zoolang de zonde in ons woont, de werkelijke satisfactie in principe weigaren zoover de zonde betreft. Men heeft steeds weer getracht, de aanstootelijkheid van het woord „plaatsbekleding“ weg te nemen, door haar tot iets „algemeens“ te maken, ja zelfs tot een categorie²⁾. Men zegt dan: als de menschen atomistisch worden gezien, als een optelsom van los samenhangende individuen, o zeker, dan ontbreekt de plaatsbekleding. Maar brengt men de menschheid onder de categorieën der geheelheid, zóódat dus elk een lid is van een lichaam, wel, dan is plaatsbekleding — de een treedt voor den ander in — een categoriaal, een algemeen verschijnsel.

Maar de Schrift leert het ons anders: waarom kan plaatsbekleding niet algemeen zijn? Omdat, zoover de zonde heerscht, plaatsverlating algemeen is. En waar zelfverminking — die niet bedoelt te zijn een positieve zelfmobilisatie ter wille van het Rijk der hemelen (Matth. 19:3-12) — ook plaatsverlating beteekent, daar is ze reeds om die reden nimmer satisfactie. Ook al, omdat ze eigenmachtig is.

En dus: niet dat ergens iemand zijn eerstgeborene geeft, doch dat God Zelf Zijn Eerstgeborene prijsgeeft, dat alleen kan satisfactie geven. De vraag, die Micha stelde, ontving haar antwoord in Bethlehem Efrata.

K. S.

²⁾ Othmar Spann, Religionsphilosophie auf geschichtlicher Grundlage, Zürich, 1947, S. 354/5.

derwerpen. Voorts: men spreekt alleen over de werkingen en schorsingen VOORZOVER VEROORZAAKT DOOR..... HET NIET AANVAARDEN (nog wel voor de consciëntie!) VAN DIE BINDING (alleen maar in dat ééne onderdeelje van die wedergeboortekwestie)! Maar men heeft al vaak (ondanks de officiële stukken!) van synodocratische zijde kunnen lezen, dat er om de leer niet geschorst is! Dat leugentje behoeft maar weer opgelepeld te worden, en men is met alle mooie zinnestjes weer even ver als te voren. Men herleidt van synodocratische zijde achteraf alles tot z.g. o r d e k w e s t i e s. Met zoodanige willekeur en met dit stelselmatig vermijden van de e i g e n l i j k e u i t w i j z i n g s g r o n d e n, kan men bereiken: 1e. eenzelfde de vrijmaking remmende functie als van die onsmakelijke vervangingsformule; 2e. tegenhouden van de vrijmaking; 3e. losweken uit de kerk van dwalende en onrustige of niet met hun „schandefuk“ heelmaal verzoende enkele leden; 4e. laten liggen van wie het eerst onder het verraad zijn doorgeslagen, onder voorgeven dat zij inzake de „ORDE“ (!) niet goed stonden; 5e. een nieuw nevelgordijn; 6e. een verdere ethische belasting van diegenen, die van het verraad, dat ALLE kerkleden betrof, als eerst daartoe geroepen de spit hebben afgebeten. Het is alles precies wat we hebben gezegd; waarom was men toch zoo boos?

Vervolgens:

VII. dat het voor het herstel van de confessionele vrede voldoende moet worden geoordeeld, indien als vrucht van onderling overleg der kerk (kerken? K.S. zie X) en tot geruststelling der consciëntien ter afwijding van eenzijdigheden uitdrukkelijk verwezen wordt naar bepaalde gedeelten van onze gemeenschappelijke belijdenis, waarmede alle vroeger gedane bijzondere uitspraken aangaande het genadeverbond zouden kunnen vervallen.

OPMERKINGEN: a) hier is dus voor alle verdere Oosterbeekse conferenties vastgelegd: d i t i s „v o l d o e n d e“. Maar wij noemen het volmaakt onvoldoende, omdat al die zoogenaamde schorsingen en andere g r o n d e n er nog liggen, en omdat zóó niets teruggenomen en niets opgelost wordt, en men de willekeur ten troon verheft; b) diegenen die al in 1936 begonnen zijn te zeggen: de zaken ZIJN al confessioneel bepaald, en scheidt dus uit met het drijven van Kuyper-Hepp-en-hun-kring, krijgen v o l k o m e n g e l i j k, maar precies DIE menschen laat men in het stof der schande liggen (we spreken nu even in synodocratischen stijl); zie het voorgaande gedeelte; c) ook hier weer beperkt men zich tot de kwestie van „het genadeverbond“ (hoewel

DIE kwe
men zegt
m u l e
VERHIN
weg wor
nodewege
wegsture
lijke scho
hen isole
Daarna

VIII.
waren
dat zij
meren
digen
makers
daarna
door de
gevoerd
IX.
worden
hantere

OPME
men (me
v e r s t
het juk
waarheid
maar all
SYNODE
het er
kerk v
andere
of royeer
de Acte
wijze wa
d) in IX
we alger
in kwest
derd; als
kerkrech
spreken,
wil, dade
een „we
31, want
zijde een
verlo
tie; zom
de wet;
loopen.
vervang
Verder

X.
vrede
(in puz
een reg
vastges
vatting
tende
acht“ a
wezen

OPME
den z
man-Na
den z
zou nee

CON

In „G
nieuw z
chismus
aan de
niet aan
vervolg
een on
Ter v
van ds
de Schr
Remonst
te vinde
gen daa
Geest d
oordeel
houden
dr Ridd
neel; ik
Schijn
voor on
deze Co
noemde
Ridderb
het vers
zelf ree
Dordt t
om het
de verw
nen“, ho
voor ho
Daar
toch gel
het „ho
belijden
eerlijk
Maar
schuilt

aken hebben.
om de vraag
onbehoefte te
dat men de
in lijden en
mair: posi-
zaamheid aan

gen van onze
tie-poging.
en mensch, is
er God juist
het recht, de
l, de leden te
vittut liggen:
heid" immers

bedacht, dat
werkelijke
ren zoover
getracht, de
rd „plaats-
r tot iets „al-
tegorie“).
ch worden ge-
agende indivi-
deeling. Maar
tegorieën der
een lichaam,
teed voor den
algemeen

waarom kan
? Omdat, zoo-
ing algemeen
bedoelt te zijn
het Rijk der
plaatsver-
m die reden
igen mach-

eerstgeborene
ene prijsgeeft,
ag, die Micha-
lehem Efrata.
K. S.

auf geschicht-

over de we-
R. VEROOR-
ARDEN (nog
ENDING (al-
die wederge-
ank (ondanks
che zijde kun-
niet ge-
naar weer op-
moote zinne-
leidt van sy-
z.g. orde-
ur en met dit
lijke uitwij-
zelfde de vrij-
onsmakelijke
in de vrijma-
nende en on-
eemaal ver-
wie het eerst
ler voorgeven
stonden; 5e.
ethische be-
ud, dat ALLE
penen de spit
at we hebben

confessionele
ld, indien als
(kerken? K.S.
tlen ter afwij-
erwezen wordt
nenschappelijke
bijkondere uit-
touden kunnen

r alle verdere
i: diti
het volmaakt
le schorsings-
omdat zóó
jordt, en men
nen die al in
ZIJN al con-
et het drijven
n volk-
chen laat men
eken nu even
orgaande ge-
zich tot de
n d" (hoewel

DIE kwestie heelemaal niet bestaat, zie boven), en men zegt geen woord over al die andere reformules. Men moet goed weten: dit is een radicale VERHINDERING van de bekeering, en langs dezen weg wordt tenslotte precies gedaan wat men van synodewege bedoelde: alleen de „lastige mensen" wegsturen, en verder door camouflage van de eigenlijke schorsingsgronden het volk zooveel mogelijk van hen isoleren.

Daarna:

VIII. dat er onderscheidene ambtsdragers, die trouw waren aan de Gereformeerde belijdenis, uitsluitend, omdat zij zich om der conscientie wil niet konden conformeren aan de leeruitspraken, zonder dat er beschuldiging van ketterij aanwezig was, als openbare scheurmakers naar art. 79 K.O. werden geschorst; terwijl daarnaast de kerkelijke gemeenschap werd ondermijnd door de wijze, waarop vele bezwaarden agitatie hebben gevoerd;

IX. dat deze feiten veelszins teruggeslept kunnen worden tot een wederzijds eenzijdig interpreteren en hanteren van art. 31 K.O.;

OPMERKINGEN: a) Weer worden dus allen, die men (met terzijdestelling van de feiten) als ORDE-verstoorders wegstiet, rustig gelaten onder het juk der schande; b) VIII. b) is rechtstreeks onwaarheid; er is niets ondermijnd door de bezwaarden, maar alleen door de heeren Ridderbos-Polman-Nauta, SYNODE enz., die OFFICIEEL schreven: bent u het er niet mee eens, verbreek dan het kerkverband; en voorts door de kerkeraden en andere vergaderingen die „in massa" hen schorsten of roeyerden, die den kerkelijken weg bewandelden door de Acte van Vrijmaking; c) aan algemeenheden („de wijze waarop", „vele" bezwaarden) heeft men niets; d) in IX a) wordt door den term „veelszins" een nieuwe algemeenheid geponeerd en wordt weer het punt in kwestie ter zijde gelaten en de bekeering verhinderd; als 't op die manier gaat, blijft men met al die kerkrechtelijke regelen, die elkaar grootendeels weerspreken, zitten en kan het spel tegen wie men kwijt wil, dadelijk weer beginnen; e) er is geen sprake van een „wederzijds", „eenzijdig", „interpreteren" van art. 31, want er was en is heel doodgevoelen aan de overzijde een verloochening van art. 31; en een verloochening is nooit een interpretatie; zonde tegen de wet is geen „interpretatie" van de wet; f) men laat dus alle kerkrechtelijke ketterijen loopen. Het is een continueering van de ellendige vervangingsformule-politiek.

Verder:

X. dat het daarom voor het herstel van de kerkelijke vrede noodzakelijk moet worden geacht, dat bij het (in punt VII) genoemde onderlinge overleg der kerken een regeling van de procedure naar art. 31 K.O. wordt vastgesteld, waardoor afgesneden worden zowel de opvatting van het „tenzij bewezen worde" in de uitsluitende zin van „tenzij iemand voor zichzelf bewezen acht" als ook die in de uitsluitende zin van „totdat bewezen is";

OPMERKINGEN: a) „In den uitsluitenden zin", staat er. Maar noch dr Ridderbos-Polman-Nauta, noch wij hebben zoo'n „uitsluitenden zin" geponeerd; b) nieuwe procedure-regeling zou neerkomen op een nieuw reglementje, maar wij

CONFERENTIE EN DORDTSCH SYNODE

In „Geref. Weekblad" verdedigt dr J. Ridderbos opnieuw zijn bewering, dat in antw. 74 van den Catechismus de belofte van den H. Geest wordt toegekend aan de kinderen der geloovigen „in 't gemeen", maar niet aan alle kinderen. Hoe hij dit rijmen kan met het vervolg van dat antwoord, is ook voor mij nog altijd een onoplosbare kwestie.

Ter verdediging wijst dr Ridderbos op een artikel van ds G. Bouwmeester, waarin deze iets weergeeft uit de Schriftelijke Conferentie van 1611 tusschen de Remonstranten en Contra-remonstranten (het citaat is te vinden op blz. 336). De Contra-remonstranten zegden daarin, dat niet alle kinderen der geloovigen den Geest der wedergeboorte ontvangen, maar naar het oordeel der liefde voor zoodanigen moeten worden gehouden totdat het tegendeel blijkt (in de weergave van dr Ridderbos ontbreekt een enkel woord uit het origineel; ik laat dit verder rusten).

Schijnbaar is dit citaat van beslissende betekenis voor onzen tegenwoordigen kerkstrijd. Waren het niet deze Contra-remonstranten, die zeven jaar na de genoemde conferentie in Dordrecht gelijk kregen? Dr Ridderbos concludeert dan ook: „De uitspraak is voor het verstaan van Antw. 74 zeker van belang. Op zichzelf reeds vanwege het gezag, dat de mannen van Dordt terecht onder ons genieten. Maar toch nog meer om het zeker waardevolle argument, dat ze gebruiken: de verwijzing naar het „niet minder dan den volwassenen", dat óók niet van de (gedoopte) volwassenen hoofd voor hoofd van toepassing is".

Daar staan wij nu. Heeft de synode van 1942 dan toch gelijk gehad met haar bewering, dat de leer van het „houden voor wedergeboren" de inhoud is van onze belijdenis? Als het waar was, zouden wij dat ook eerlijk erkennen.

Maar in het betoog van de synodale verdedigers schuilt een ernstige fout. Zij stellen uitspraken van „de

willen beoordeeld worden naar de in 1944 geldende bepalingen, die tegenover de kerken geschonden zijn; c) wij zijn bang voor nieuwe reglementjes; zie wat prof. Deddens schrijft over het nieuwe Oosterbeekse palliatief; d) door de drosve toevoeging van „in uitsluitenden zin" wordt een slag om den arm gehouden, en worden de werkelijke schriften der commissies en rapporten van de uitwerpsynodes buiten schot gebracht; e) ook hier dus verandering van bekeering op de in geding zijnde punten.

Eindelijk:

XI. dat vervolgens, met alles wat in heel het kerkelijk conflict van beide kanten niet naar de wil des Heeren was, ook alle op grond van de verschillende opvattingen van art. 31 K.O. tegen de kerkelijke gemeenschap gepleegde zonden en alle in verband daarmee tegenover elkander gedane bittere uitlatingen, alsmede tuchthandelingen, na gemeenschappelijke schuldbelijdenis voor de Heere behoren te worden geacht voor dood en begraven en als niet geschied.

Ook dit is natuurlijk „mis". Wat beteekent „van beide kanten"? Er is geen divergentie van twee „groepen", doch een oordeel van „rechters" over „aangeklaagden"; en wat die „rechters" tegenover hen uitspraken, ligt nu verder vast als positieve rechtsregel. Als men al die mooie of minder mooie rechtsregelen werkelijk wil „voor dood en begraven" achten, dan zullen ze moeten worden teruggenomen; want een synodale uitspraak is niet teruggenomen is, bindt altijd na dien; en we kunnen dan — het zij voor de zooveelste maal gezegd — morgen weer dezelfde toestanden terugkrijgen. Met een algemeene uitspraak dat men begraaft wat niet naar den wil des Heeren was, komt men er niet; men begraaft op die manier OF niets van wat kwaad is, OF men begraaft meteen wat goed was. Men heeft niet geschorst op grond van een verkeerde „opvatting" van art. 31, doch uit kracht van duidelijke overtreding daarvan; en als hier niet geschift wordt, blijft men in de ellende. Het is niet best, als men „bittere uitlatingen" zóómaar op één lijn plaatst met „tuchthandelingen"; want deze laatste beweren, dat zij „medicijn" zijn. Schuldbelijdenis zonder intrekking is een farce. Uitspraken van personen zijn wat anders dan officieele besluiten van een rechtscollege.

Iemand uit den Oosterbeeksch kring zei eens tegen mij: zulke dingen kunnen alleen goed komen, als door alles een streep gehaald wordt. Ik heb dat volmondig toegestemd; want in persoonlijke relaties is dit zoo. Maar hier liggen wetten op tafel; en hier kan het dus niet met een streep-door-alles goed worden. Wij willen weten welke wetten gelden voor onze kerkelijke samenleving en beoordeeld worden naar de wetten die golden in 1944. We hebben geen ruzie-tjes, doch kerk-revolutie en kerk-reformatie. Onze conclusie is dus helaas ook nu scherp afwijzend. Dit relativeren van wat geschied is en van wat geschieden moet is een zeer kwaad ding: en dit ontduiken van de officieele stukken zal de kloof alleen maar verbreden.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

Lectoren en Lictoren

Als aan D.E.C. gevraagd zou worden, of hij al eens aan originalitis geleden heeft, dan zou hij evenals een zeker jongmensch, wien bij de keuring voor den militair dienst door den dokter gevraagd werd: „heeft U nog bloedverwanten?" moeten antwoorden: „nooit last van gehad."

Deze „oorspronkelijkheidsziekte", die een medico-theoloog als een symptoom van dreigende deformatie voor een veertigtal jaren in onze rijen zag rondwaren en waarvan hij zijn gemeenschap door bepaalde laxeer-middelen poogde te verlossen, heeft hem nooit geplaagd.

En daarom wil hij maar direct, om ook den schijn van met dat virus behept te zijn te vermijden, en vóórdat pluizers het plagiaat ontdekken, vertellen, dat de woordspeling, boven dit stukje geplaatst, niet origineel is. Aan wien hij haar ontleende worde niet verteld. Op en om het Kerkplein behoeft toch ten slotte niet aan iedereen te worden verteld waar D.E.C. de mosterd haalt.....

Maar de lectoren worden schaars in onze kerken. De lezers weet U! Niet dat de ouderlingen niet meer leesachtig zouden zijn. Daarvan geloof ik het beste. In een enkel geval blijft het ook bij gelóóven. Maar aan het vóórlezen in de kerk hebben ze een broertje dood. Het „instituut-van-voorlezer" begint langzamerhand te verdwijnen. Totdat straks de wenteling der tijden en de drang naar voortgaande reformatie den timmerman de bestelling van een voorlezersbordje en den voorlezer weer achter het bordje brengt.

Zulks om in den eeredienst naast het ambt van de preekende dominees en dat der collecteerende diakenen ook dat der (voorlezende) ouderlingen weer actief te doen functioneren. Die conjunctuur vóór het instituut begint dan met stelling zooveel achter het proefschrift van een theologische dissertatie.....

Maar behalve de vóórlezers kenden we vroeger óók de préeklezers. En die beleven heelemaal een slechten tijd. Want préekgelezen wordt er bijna niet meer. Dank zij de motorisatie van het wegverkeer vliegen vandaag de predikanten bijna met wapperende toga en bef van de eene preekplaats naar de andere. Gedurende de laatste week van het jaar traden sommigen zeventien en achttien keer op — en de lectoren hadden rust.

*

Die lectoren zijn ook lictoren. Want die in voorkomende gevallen lectoren — lezende ouderlingen — moesten zijn, zijn in alle gevallen lictoren, regeerende ouderlingen.

En in die laatste kwaliteit, als lictoren, noodigen zij anderen uit om zelve van het officie van het lectoraat ontslagen te zijn. Blijkbaar zijn de broeders liever lictor dan lector. Of heeft de gemeente hen liever als lictoren dan als lectoren?

Maar laten ze dan ook goede lictoren zijn. En met den lictorenroede van den kansel weren allen, die niet een wettig consent hebben om „op stoel" te staan.

We zijn van het studenten-preeken geen bewonderaars.

Een student moet studeeren.

Hij moet lector zijn, aanhouder in het lezen.

Hij moet niet als lictor doen en niet beginnen te leeren.

De kerken zijn er meer mee gebaat, alsmede de Zondag voor Zondag zwoegende dominees, wanneer onze studenten vlot afstudeeren dan wanneer ze vóórtijdig gaan proponeeren. Een vijftig lectoraat is voor hen beter dan een vóórtijdig lectoraat.

Maar het wordt toch te erg, wanneer ze de eere van het lectoraat zichzelve aannemen en niet wachten, tot ze geroepen worden „gelijk ook Aäron". Want preeken zonder consent is erger dan jagen zonder een jacht-acte.

En de ouderlingen mogen wel toezien, dat ze deze „stoutigheden" van consentlooze preekers niet bevorderen.

Laten ze in dezen goede lictoren zijn.

En dan maar liever een keer meer als lector optreden. En tot stichting der gemeente een keertje vaker lezen. Alle dingen „eerlijk en met orde".

D. E. C.

deren der geloovigen heilig zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond, in hetwelk zij met hun ouderen begrepen zijn, zoo moeten de Godzalige ouders niet twijfelen aan de Verkiezing en zaligheid hunner kinderen, welke God in hunne kindsheid uit dit leven wegneemt, Gen. 17:7; Hand. 2:39; 1 Cor. 7:14".

De er bij aangehaalde teksten spreken al boekdeelen. Maar ook het begin van deze leeruitspraak is zoo zuiver naar de Schrift! De grond voor het geloof der ouders in de zaligheid van hun jonggestorven kinderen kan en mag niet liggen in een subjectief „houden voor..... omdat het tegendeel niet gebleken is", maar kan alleen gevonden worden in iets, wat deze jonggestorven kinderen hebben: de heiligheid van het genadeverbond, waarin zij tot in hun dood begrepen zijn geweest.